

**CONTROLEORGANEN op de
politie en hun rol bij het
bewaken van de
mensenrechten en het
respecteren van de individuele
vrijheden**

• INLEIDING

- WPA
- ▶ effectiviteit politie ≠ verzwakking individuele en collectieve vrijheden
- ▶ politie ten dienste van de bevolking
- ▶ bevoegdheid politie = middel maatschappelijke orde, eerbiedigen rechten

• OVERZICHT CONTROLEDIENSTEN

- EXTERN
- INTERN
- ROL AIG
- RICHTLIJN MIN JUS dd 22/09/2011

ALGEMENE INSPECTIE (AIG)

• Wie zijn wij?

- ▶ Controleorgaan van Uitvoerende macht
- ▶ GEEN deel van politiediensten
- ▶ Diensten

• Finaliteit

- ▶ Formuleren van voorstellen en adviezen
- ▶ Klachtenbeheer en –management = hoeksteen tot optimaliseren

• Bijdrage AIG als bewaker van de bewakers

- ▶ Individuele onderzoeken → bewaken individueel optreden
- ▶ Inspecties → structurele problemen

DIRECTIE INDIVIDUELE ONDERZOEKZEN

- Verwerking en afhandeling individuele klachten
- Administratieve klachten
- Gerechtelijke klachten (meerderheid klachten)
- **Administratieve klachten**
 - 1ste lijn door betrokken politieorganisatie
 - AIG meerwaarde extern en onafhankelijk
 - 2de lijns = knowhow en capaciteit maximaal voor procedurele complexere of gespecialiseerde politiekennis
 - Hoedanigheid politiemann en aard feiten
 - 2de lijns maar niet exclusief
 - Geen strafrechtelijke inbreuken wel deontologisch

- **Gerechtelijke dossiers**
 - ► AIG acteert ALLE gerechtelijke klachten
 - ► Overmaken aan Ger Aut
 - ► Politieambtenaar beticht van gerechtelijke inbreuk(en)
 - ► Permanentie 24/24 uur

Ministeriële richtlijn taakverdeling AIG – Comité P

- **Inleiding**
 - ► transparante taakafbakening uitvoering gerechtelijke opdrachten
 - ► extern en parallel lopende bevoegdheden bij politieambtenaren
 - ► toewijzingsprincipes magistraten maar niet exclusief
 - ► Focus op kerntaken + uitwisseling dossiers
 - ► Verhinderen van “shopping”
 - ► meerwaarde – schijn van partijdigheid + selectie personeel = kwaliteit
 - ► prioriteit ernstige feiten

- Comité "P"

- ▶ 22/09/13 - misdrijven schending fundamentele rechten en vrijheden
- ▶ Wet 18/07/91 – bescherming rechten gewaarborgd bij Grondwet en wet
- ▶ Zware feiten i.v.m. art 2 en 3 EVRM

- Art 2 EVRM - Recht op leven

- Wet + toelichting
- Voetnoot ministeriële richtlijn
- ▶ "leven" – bescherming (poging) doding door politie
- ▶ De Staat bescherming recht op leven – materiële & procedurele

- Art 3 Verbod foltering

- Wet + toelichting
- ▶ Overschrijden minimale pijndrempel – fysisch – psychisch of psychologisch
- ▶ foltering ↔ onmenselijke behandeling
- ▶ vernederende behandeling of straf → buikgevoel

- Algemene Inspectie

- ▶ AIG missie van bestuurscontrole
- ▶ doeltreffendheid en doelmatigheid
- ▶ opdrachten van gerechtelijke aard vandaar noodzaak tot meer duidelijkheid d.m.v. de ministeriële richtlijn

- Prioritair te behandelen

- ▶ Comité P
 - ♦EVRM 2 en 3
 - ♦Terrorisme
 - ♦BOM wetgeving
 - ♦inbreuken wet 30/07:81 – Xenofobie en racisme
- ▶ AIG
 - ♦willekeurige aanhouding en opsluiting
 - ♦beroepsgeheim
 - ♦zeden en aanranding eerbaarheid
 - ♦belaging door politieambtenaren met sleutelfunctie

Opmerking

- ▶ Slagen en verwondingen en de tegenklacht (camerabeelden als bewijs)
- ▶ Schietincidenten

• 3 illustratieve voorbeelden

- ▶ Snelrecht door politie
- ▶ Opzettelijke slagen en verwondingen
- ▶ Psychische belaging

Verplichting tot onderzoek en informeren

- Omzendbrief Col 4/2003 – Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding
- Feiten discriminerende behandeling
- Resultaten onderzoek + gevolgen

Toezicht op de uitvoering van de gedwongen terugkeer van vreemdelingen

- Regelgeving en toelichting
- Uitvoering
- Onderscheid in controles op de gedwongen terugkeer

• **Regelgeving**

- ▶ Richtlijnen MBZ dd 2003 en 2009 – AIG toezicht “gedwongen terugkeer”
- ▶ KB 19/06/2012 omzetting richtlijn EU Parlement en Raad (2008) – normen en procedures lidstaten m.b.t illegalen
- ▶ Art 5 KB 2012 – aanpassing aan KB AIG (2001)
- ▶ Volledige opdracht of gedeeltelijk
- ▶ AIG Ctl, toezicht + maatregelen incidenten vermijden of oplossen
- ▶ Rekening houden met middelen en risico's
- ▶ 4 leden (2 vast, 2 gedetacheerden)

• **Uitvoering**

- ▶ humane wijze – rechten en waardigheid
- ▶ 2 leden AIG – risicoanalyse
- ▶ Gedwongen terugkeer = mogelijk risico
- ▶ Risico's, hinderpalen, tekortkomingen → ASAP tussenkomst of aanbevelingen AIG
- ▶ Mededeling aan persoon van aanwezigheid AIG
- ▶ Ernstig incident → AIG → CG + MBZ
- ▶ Elke Ctl = verslag AIG → MBZ, DVz, Staatssecretaris asiel & migratie
- ▶ Vertrekken LPA/BruNat – Gosselies, Antwerpen zeehaven ...

• **Onderscheid in controles**

- ▶ Controle tot en met boarding
- ▶ Controle tot en met plaats van bestemming
- ▶ Controle op een beveiligde vlucht (Special Flight)

Deelname aan EUPOL RD CONGO

- ▶ EU samenwerkingsverband = overdracht bevoegdheden
- ▶ EU beginjaren handel en economie
- ▶ EUPOL RD Congo 2007 – herstructurering en hervormen
- ▶ AIG – 1 medewerker
- ▶ “train the trainer in local ownership
- ▶ Doel: versterken democratie door heropbouw politiestructuren
- ▶ stappenplan inspectiedienst

Inspectie opsluitingsplaatsen Federale Politie

- Algemeen
 - ▶ 2010 dossier overgeheveld van Comité P naar AIG
 - ▶ Democratische bezorgdheid inzake rechten burgers opgesloten
 - ▶ Vrijheid en fysieke integriteit in GW – delicaat politieoptreden
 - ▶ Toezicht en bezoeken Organisaties
- Draagwijdte opdracht
 - ▶ “P” → Lok Pol en AIG → Fed Pol
 - ▶ 2 delen:
 - WPA: uitvoeringsmodaliteiten
 - KB 2007: infrastructuur: minimumnormen, inplanting en aanwending
 - Wetgever: veiligheid en welzijn

- Methodologie
 - ▶ Informatie Comité P
 - ▶ Interview verantwoordelijke officier
 - ▶ Ctl bouwtechnisch en veiligheid (probleem wetgeving 2027)
 - ▶ Proefbezoeken (vragenlijsten en materiële toestand)
 - ▶ Aanbevelingen verbeterpunten en opvolging
- Besluit
 - ▶ meerderheid cellen conform
 - ▶ Sommige risico's mondeling en schriftelijk
 - ▶ Wetgeving 2027 grotendeels nu reeds in orde

Algemeen besluit

- Belang controlediensten
- Ten laste en ten ontlaste = neutraliteit
- Individueel falen → structurele problemen
- Informeren autoriteiten + voorstellen tot aanpassen regelgeving
- Zowel AIG als Comité P optimaliseren functioneren
